

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

1. Efter de gældende regler i myndighedslovens § 28, stk. 1, tilkommer forældremyndigheden over et barn uden for ægteskab moderen, og faderens muligheder for at få tillagt forældremyndigheden over barnet er meget begrænsede. Faderen kan kun få forældremyndigheden, hvis moderen vil bortadoptere det til en anden end sin ægtefælle (§ 28, stk. 2), og i tilfælde af moderens død (§ 28, stk. 3), hvis han anmoder om det, og det er foreneligt med barnets tarv. Herudover kan forældremyndigheden med overøvrighedens godkendelse overføres til faderen, hvis forældrene er enige om det, og det må antages at være til barnets tarv (§ 30, stk. 1).

I de senere år er faderens retsstilling i forhold til børn uden for ægteskab på nogle punkter blevet styrket. Således ændredes reglerne om samkvemsret i forbindelse med vedtagelse af ægteskabsloven af 1969. Efter ændringen kan overøvrigheden tillægge faderen til et barn uden for ægteskab samkvemsret med barnet, såfremt særlige omstændigheder, herunder navnlig faderens hidtidige forbindelse med barnet, taler derfor, og det er foreneligt med barnets tarv (myndighedslovens § 27, stk. 2).

Ved gennemførelse af adoptionsloven af 1972 blev der som nævnt åbnet adgang til, at overøvrigheden, hvis moderen har givet samtykke til, at barnet adopteres af andre end hendes ægtefælle, efter faderens anmodning kan tillægge ham forældremyndigheden, såfremt det er foreneligt med barnets tarv, og særlige omstændigheder, herunder navnlig faderens hidtidige forbindelse med barnet, taler derfor (myndighedslovens § 28, stk. 2).

I bemærkningerne til forslaget til denne bestemmelse (Folketingstidende 1972-73, tillæg A, sp. 541) anføres bl. a.:

»Der er i almindelighed næppe noget ønske fra faderen til et barn uden for ægteskab om at overtage forældremyndigheden, når moderen ønsker at bortadoptere barnet. Det må imidlertid erkendes, at det undertiden kan føles mindre rimeligt, at myndighederne er afskåret fra at imødekomme et ønske fra en fader til et barn

uden for ægteskab om at påtage sig forældremyndigheden over barnet, hvis moderen har taget skridt til bortadoption. Dette er navnlig tilfældet, når forældrene i en længere periode har levet sammen i et ægteskabslignende forhold, eller undtagelsesvis når der på anden måde har været nær eller hyppig kontakt mellem faderen og barnet. Betingelserne for, at der kan ske overførelse af forældremyndigheden til faderen, er derfor udformet på samme måde, som det er sket i myndighedslovens § 27, stk. 2.

I øvrigt må hjemmelen til at tillægge faderen til et barn uden for ægteskab forældremyndigheden i adoptionstilfælde forventes administreret med forsigtighed.«

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til det nævnte lovforslag, at den endelige afklaring af faderens retsstilling i forhold til et barn uden for ægteskab måtte afvente overvejelserne i justitsministeriets ægteskabsudvalg, der blev nedsat i 1969.

Ægteskabsudvalget skal bl.a. overveje, »om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, vil kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold«. Udvalget har indtil nu afgivet 7 betænkninger, den seneste i foråret 1977 om fremgangsmåden ved separation og skilsmisse (nr. 796/1977). Udvalget er herefter gået igang med en drøftelse af de papirløse ægteskaber, bl.a. på grundlag af betænkning 5 (nr. 720/1974) om samliv og ægteskab, der er udarbejdet af et af udvalgets medlemmer, og som indeholder en gennemgang af de gældende regler bl.a. om papirløse samlivsforhold. Der har i udvalget været enighed om først at behandle spørgsmålet om forældremyndighed og samkvemsret.

2. I de senere år har der gentagne gange i den offentlige debat været rejst spørgsmål om en yderligere styrkelse af faderens retsstilling i forhold til et barn uden for ægteskab, herunder navnlig om en udvidet adgang til at tillægge faderen forældremyndigheden, jfr. bl.a. Folketingstidende 1976-77, sp. 3551-52. Da der også efter justitsministeriets